

LA UNIVERSITAT: UNA INSTITUCIÓ DE LA SOCIETAT

TÍTOL

Pràctiques externes per a la mediació lingüística

Subtítol

La cooperació entre empresa i universitat: avaluació i reptes

- Cognom/s Autor, Nom/s Autor: Carmen López Ferrero

Universitat o Institució de procedència: Universitat Pompeu Fabra

Departament/ Facultat: Facultat de Traducció i Interpretació

Adreça Postal completa (Carrer/ Núm./ Codi postal/ Ciutat/ País) : C/ Roc Boronat, 138, 08018
Barcelona, Espanya

carmen.lopez@upf.edu

- Cognom/s coautor, Nom/s coautor: Gemma Andújar, Carme Colominas i Evarista García-Peña

Universitat o Institució de procedència: Universitat Pompeu Fabra

Departament/ Facultat: Facultat de Traducció i Interpretació

Adreça Postal completa (Carrer/ Núm./ Codi postal/ Ciutat/ País): C/ Roc Boronat, 138, 08018
Barcelona, Espanya

gemma.andujar@upf.edu; carme.colominas@upf.edu; evarista.garcia@upf.edu

SECRETARIA TÈCNICA
VII CIDUI

LA UNIVERSITAT: UNA INSTITUCIÓ DE LA SOCIETAT

1. RESUM: 500-700 caràcters

En el marc del projecte *Pràctiques Externes i Treball de Fi de Grau: impacte i avaluació a la Facultat de Traducció i Interpretació de la UPF* (núm. Expedient 2010MQD00029), analitzem en aquesta comunicació les necessitats de formació en l'àmbit de la mediació lingüística que es deriven de dues fonts d'informació: 1) per una banda, a través de la valoració dels professionals, especialment dels professionals tutors de Pràctiques en institucions i empreses, del món de la Traducció i Interpretació i de l'Aplicació Lingüística al sector empresarial i tecnològic; 2) per l'altra, a través de tasques de seguiment dels llicenciats més recents i de monitorització de la seva inserció en el mercat laboral.

2. ABSTRACT: 500-700 characters

Under the Project *Pràctiques Externes i Treball de Fi de Grau: impacte i avaluació a la Facultat de Traducció i Interpretació de la UPF* (Expedient nº 2010MQD00029), we analyze the specific skills requested in the field of linguistic mediation which are derived from two sources of information: 1) on the one hand, through the internship evaluations completed by the professionals tutors that supervise the intern performance, in the Translation and Interpretation sector and in the Applied Linguistics field; 2) on the other hand, through the follow-up tasks of recent graduate students and the monitoring of their insertion in the labour market.

3. PARAULES CLAU (llengua proposta): pràctiques externes, competències professionals, avaluació / **KEYWORDS** (in English): external practices, professional skills, evaluation

4. ÀREA DE CONEIXEMENT: Indicar l'àrea a la que correspon el contingut de la proposta:

- **Art i Humanitats**
- Ciències Experimentals i de la Salut

SECRETARIA TÈCNICA
VII CIDUI

LA UNIVERSITAT: UNA INSTITUCIÓ DE LA SOCIETAT

- Ciències Socials i Jurídiques
- Enginyeries i Arquitectura
- Més d'un àrea

5. ÀMBIT TEMÀTIC DEL CONGRÉS: Indicar l'àmbit temàtic al que es proposa adscriure la comunicació:

- Avaluació i qualitat institucional
- **La cooperació en i per al coneixement**
- Innovació en l'ensenyament superior
- L'aprenentatge autònom de l'alumne
- La internacionalització de la universitat

El Comitè Científic es reserva el dret de decidir l'àmbit final de les propostes.

6. MODALITAT DE PRESENTACIÓ:

- **Comunicació oral**
- Comunicació pòster
- Comunicació electrònica

El Comitè Científic es reserva el dret de decidir el format final de les propostes.

SECRETARIA TÈCNICA
VII CIDUI

LA UNIVERSITAT: UNA INSTITUCIÓ DE LA SOCIETAT

7. DESENVOLUPAMENT: tindrà una extensió d'entre 25.000 – 35.000 caràcters (amb espais)

a) Objectius

En el si del projecte en què s'emmarca la present comunicació, *Pràctiques Externes i Treball de Fi de Grau: impacte i avaluació a la Facultat de Traducció i Interpretació de la UPF* (núm. Expedient 2010MQD00029), tres objectius centrals guien el treball sobre les pràctiques en empreses i institucions externes:

1. Analitzar les necessitats actuals de formació en l'àmbit de la mediació lingüística, en relació amb la formació en Traducció i Interpretació, per una banda, i la formació en Llengües Aplicades, per l'altra.
2. Implementar un protocol de seguiment i verificació d'aprofitament de les pràctiques i directrius específiques per a l'assessorament i recolzament de l'estudiant, acordat entre els responsables acadèmics i els responsables professionals dels diferents perfils formatius previstos als dos graus impartits a la Facultat de Traducció i Interpretació: grau en Traducció i Interpretació, i grau en Llengües Aplicades.
3. Aplicar rúbriques d'avaluació consensuades pels diferents responsables de les Pràctiques Externes per conèixer el grau d'assoliment de les competències previstes i els resultats d'aprenentatge corresponents a cada perfil formatiu.

Establir, doncs, els criteris (acadèmics i professionals) i els instruments específics d'avaluació en l'activitat formativa de les Pràctiques Externes constitueix l'eix central de les actuacions desenvolupades en aquest projecte per tal de millorar el rendiment acadèmic dels estudiants de la Facultat de Traducció i Interpretació de la UPF.

b) Descripció del treball

El treball s'ha centrat en la formació lingüística rebuda a la Facultat de Traducció i Interpretació de la UPF que habilita tant per a la traducció i interpretació com per a l'aplicació lingüística: ensenyament de llengües pròpies i estrangeres, redacció i correcció,

SECRETARIA TÈCNICA
VII CIDUI

LA UNIVERSITAT: UNA INSTITUCIÓ DE LA SOCIETAT

gestió lingüística en entorns professionals multilingües. Els principals perfils laborals dels dos graus ofertats són els següents: a) traductor, b) traductor jurat, c) editor i revisor de textos, d) professor de llengües i idiomes, e) mediador lingüístic o intercultural, f) assessor lingüístic, g) tècnic del llenguatge. Aquest projecte de millora de la qualitat docent implementa les Pràctiques Externes que s'han començat a desenvolupar en el nou marc educatiu de l'Espai Europeu d'Educació Superior durant aquest curs 2011-12, concretament en el grau de Traducció i Interpretació de la UPF; el proper curs 2012-13 es desplegaran les Pràctiques Externes al grau en Llengües Aplicades de la mateixa Facultat.

Per conèixer el tipus de pràctiques desenvolupades a cadascun dels perfils formatius esmentats, s'han realitzat diverses tasques de documentació i anàlisi, que detallem a continuació:

i. ***Estudi de la documentació prèvia sobre les Pràctiques Externes dins l'estructura actual de l'EEES: concreció al pla d'estudis dels dos graus impartits a la Facultat de Traducció i Interpretació de la UPF***

Per a la realització d'aquesta tasca, s'han tingut en compte documents de tipus oficial, per una banda, i de recerca en innovació docent, per l'altra. Quant a la documentació oficial, s'ha revisat la configuració de les Pràctiques Externes en les memòries de sol·licitud de verificació de títols oficials, tant en la memòria del grau en Traducció i Interpretació com en la memòria del grau en Llengües Aplicades. En ambdós documents s'estableixen dos instruments de garantia de qualitat –deixant de banda la dimensió acadèmica de l'avaluació– a l'apartat anomenat “Procediments per a garantir la qualitat de les pràctiques externes i els programes de mobilitat” (apartat 9.3):

“1. Un informe final de pràctiques de l'estudiant, on valorarà els següents aspectes, en una escala de 1 a 5, de menor a major nivell de satisfacció:

- a. Coneixements i habilitats desenvolupats: coneixements teòrics, pràctics, comunicació oral i escrita, ús de l'anglès o d'aplicacions informàtiques
- b. Avaluació de l'empresa o entitat col·laboradora: implicació del tutor, de l'equip o unitat, atractiu del treball, recolzament en la realització del treball final de pràctiques, capacitat docent del grup de treball
- c. Aspectes generals: duració del període de pràctiques, aplicabilitat de coneixements teòrics de l'assignatura, i implicació dels professors de l'itinerari professional
- d. Comentaris i suggeriments

2. Un informe de seguiment de les pràctiques del tutor extern, en que entrarà a valorar els aspectes següents:

- a. Aspectes formals: assistència i puntualitat

SECRETARIA TÈCNICA
VII CIDUI

LA UNIVERSITAT: UNA INSTITUCIÓ DE LA SOCIETAT

- b. Coneixements i habilitats: coneixements teòrics, pràctics, comunicació oral i escrita, ús de l'anglès o d'aplicacions informàtiques
 - c. Actituds: respecte a les tasques assignades, capacitat d'integració en l'equip de treball, de compliment dels terminis, i d'assimilar i aprendre nous conceptes.
 - d. Comentaris i suggeriments
- El coordinador de pràctiques valorarà els resultats d'ambdós informes per incloure'n les conclusions en la memòria anual d'activitats del centre. “

Quant als projectes d'innovació docent previs, hem tingut especialment en compte les propostes desenvolupades en el nostre context més immediat: la universitat en què desenvolupem les nostres pràctiques, la Universitat Pompeu Fabra. Hi hem incorporat els resultats de la recerca portada a terme en altres departaments (concretament, en el Departament de Comunicació de la UPF, en el projecte coordinat per Josep Fernández Cavia sobre les pràctiques de Publicitat), en relació amb tres indicadors de qualitat: formació en perfils professionals adequats al món del treball actual, coherència en els criteris d'avaluació aplicats, i elaboració d'un projecte formatiu de pràctiques que respongui a l'estructura de l'EEES. Quant a les demandes de coneixement i habilitats, en aquest projecte s'han caracteritzat les necessitats de futur en els perfils professionals en què es formen els graduats: s'han identificat perfils transversals i nous perfils no contemplats. Quant als criteris d'avaluació, s'han establert les bases per garantir la màxima coherència entre els paràmetres d'eficiència professional exigits al món del treball i els coneixements i competències requerits a la formació universitària. Finalment, quant al projecte formatiu de pràctiques, s'ha dissenyat un pla docent de pràctiques i guies de seguiment acordats entre els responsables acadèmics i els responsables professionals, adequats a cada perfil formatiu.

De la mateixa manera, hem recollit per al desenvolupament del nostre treball les propostes concretades a l'estudi sobre el *Pràcticum* d'Alemanya i Perramon (2011). Aquests coordinadors acadèmics proposen un protocol de seguiment de les Pràctiques Externes amb l'ús de les TIC per definir pautes que garanteixin la seva qualitat en el context dels nous graus adaptats a l'EEES. Aquest protocol de seguiment es basa en les competències que cal desenvolupar durant les pràctiques, i persegueix que sigui generalitzable a tots els estudiants de la UPF. En aquest sentit, proposen estructurar en quatre apartats l'informe de seguiment que han d'elaborar els estudiants de forma periòdica durant les seves pràctiques:

1. Dades identificadores dels agents (estudiant, entitat o empresa, tutor extern) i condicions del Pràcticum (que poden estar indicades en el propi conveni universitat-empresa: data i lloc de realització, treball individual o en equip, nombre d'hores setmanals, etc.).

SECRETARIA TÈCNICA
VII CIDUI

LA UNIVERSITAT: UNA INSTITUCIÓ DE LA SOCIETAT

2. Dades del treball realitzat en el període descrit (setmanal, quinzenal, mensual).
3. Dades sobre les competències adquirides o desenvolupades:
 - Generals: puntualitat i assistència; participació, iniciativa, coneixements tècnics, comunicació oral i escrita, treball en grup, etc.
 - Específiques: els responsables de Pràcticum a cada titulació poden seleccionar les competències que són d'aplicació al seu estudi.
4. Cinc aspectes rellevants a tenir en compte

Alemany i Perramon (2011) proposen que aquest informe de seguiment de l'estudiant sigui validat pel tutor de l'empresa i posat a disposició del tutor acadèmic de la universitat. Aquests informes parcials de seguiment serviran després tant a l'estudiant com al tutor extern de pràctiques per fer la valoració final de l'activitat laboral desenvolupada. En finalitzar el període de pràctiques s'elaborarà un informe-resum final, que constarà de tres apartats, cadascun elaborat pels diversos agents implicats:

1. Per part de l'estudiant: informe-resum final de l'activitat laboral realitzada i competències desenvolupades.
2. Per part del tutor de l'entitat: informe-valoració final a partir dels diversos informes de seguiment parcials que ha anat validant al llarg del període de pràctiques.
3. Per part del tutor acadèmic: informe-avaluació global per validar els informes anteriors i afegir, si escau, les observacions o incidències que s'hagin pogut produir.

Finalment, l'estudiant, a partir de les dades recopilades en l'informe-resum, redacta una memòria final que sintetitza la seva experiència d'aprenentatge durant les Pràctiques Externes. Totes aquestes tasques es desenvolupen a través de la plataforma Moodle, amb l'opció de generar de forma automàtica els informes finals a partir dels informes parcials elaborats.

En el si del nostre projecte, hem creat les bases perquè per al curs 2012-2013 la realització de les Pràctiques Externes pugui seguir el protocol de seguiment i verificació d'aprofitament que hem descrit. En aquesta mateixa línia, s'ha signat un conveni entre la Generalitat, el Consell General de Cambres de Comerç de Catalunya i la UPF per a l'elaboració d'una prova pilot sobre la gestió de Pràctiques Externes dels estudiants de grau. Entre les mesures que es desenvoluparan en aquest conveni estarà l'elaboració d'un protocol per a la gestió de les pràctiques àgil i eficient que passi per l'ús de l'aplicació Campus Treball.

SECRETARIA TÈCNICA
VII CIDUI

LA UNIVERSITAT: UNA INSTITUCIÓ DE LA SOCIETAT

ii. *Identificació de les necessitats requerides per cursar l'assignatura Pràctiques Externes als estudis de Traducció i Interpretació*

Enguany s'han ofert al grau en Traducció i Interpretació Pràctiques Externes que responen a diferents perfils formatius dels estudis. En aquest sentit, l'oferta cobreix un ampli ventall de sectors professionals: de l'àmbit de la traducció general en diverses llengües (anglès, francès, alemany i també llengua de signes catalana), de la traducció entre les llengües catalana i espanyola, de la traducció especialitzada, del camp de la correcció i revisió de textos, de l'edició, de la gestió web de continguts, de recerca de documentació, i de terminologia.

iii. *Realització d'entrevistes en profunditat amb professionals que són aquest curs 2011-12 –i han estat també en cursos anteriors– tutors d'estudiants de Pràctiques del grau en Traducció i Interpretació de la UPF*

Tal i com destaquen els treballs sobre la tutoria en les Pràctiques Externes (Molina 2004; Cid, Pérez i Sarmiento 2011), les funcions del tutor del centre de pràctiques tenen a veure amb les activitats següents: acollir l'estudiant en pràctiques, orientar-lo i fer el seguiment de les seves pràctiques, avaluar-lo, mantenir reunions amb els tutors acadèmics de la universitat, participar en l'avaluació i millora del pla de pràctiques (facilitar materials i dades, comunicar al tutor acadèmic les incidències que tinguin lloc durant el desenvolupament de les pràctiques), facilitar el desenvolupament personal i professional de l'estudiant.

En relació a la participació en l'avaluació i millora del pla de pràctiques, hem portat a terme entrevistes en profunditat amb tots els tutors externs –excepte un d'ells– de les empreses i entitats en què aquest curs 2011-2012 els estudiants del grau en Traducció i Interpretació estan desenvolupant les seves activitats. L'objectiu ha estat recollir els seus punts de vista sobre la formació dels estudiants que reben i conèixer les seves propostes de millora.

iv. *Anàlisi de les gravacions de les entrevistes portades a terme amb els tutors externs*

Les nou entrevistes en profunditat mantingudes amb els diversos tutors externs que donen suport aquest curs –i també ho han donat en cursos anteriors– a les Pràctiques Externes del grau en Traducció i Interpretació de la UPF han estat gravades per a la seva anàlisi. L'estudi d'aquestes entrevistes ens ha permès obtenir informació detallada sobre els cinc aspectes següents: a) competències necessàries per a dur a terme satisfactòriament les tasques assignades a l'estudiant: competències generals i competències específiques; b) valoració que els tutors externs fan del grau d'assoliment d'aquestes competències: competències plenament assolides pels estudiants i competències parcialment assolides; c) l'aportació que

SECRETARIA TÈCNICA
VII CIDUI

LA UNIVERSITAT: UNA INSTITUCIÓ DE LA SOCIETAT

ells destaquen de les pràctiques a la formació dels estudiants; i d) la seva concepció de les funcions del tutor extern i grau d'intercanvi amb el tutor intern de Pràctiques.

Quant al primer aspecte, les competències generals necessàries per a dur a terme satisfactòriament les tasques assignades a l'estudiant en pràctiques, en general tots els tutors identifiquen com a molt necessàries les competències generals instrumentals, interpersonals i sistèmiques previstes al grau, i valoren positivament les tasques desenvolupades per la majoria dels estudiants. Destaquen especialment la capacitat per treballar (individualment o en equip) de manera autònoma, i la motivació per la qualitat. Les competències específiques requerides depenen de la naturalesa de les tasques que es desenvolupen.

Respecte a les competències que els tutors externs consideren plenament assolides pels estudiants són les que tenen a veure amb el domini de les llengües pròpies i estrangeres (competència general G.10)¹, i la utilització d'eines informàtiques (G.6). En canvi, consideren menys assolides les que tenen a veure amb el raonament crític (G.3) per prendre decisions fonamentades, el treball amb fonts adequades (G.5 *Gestió de la informació*) i, en alguns casos aïllats, *l'organització i planificació* (G.8). Per perfils formatius, hi ha competències parcialment assolides pels estudiants, que requeririen un major nivell competencial, com ara saber-se moure en la bibliografia específica d'àmbits temàtics d'especialitat o dominar determinades tècniques de traducció assistida.

Pel que fa a l'aportació de les pràctiques a la formació dels estudiants, tots els tutors les conceben de la mateixa manera: constitueixen per a l'estudiant una experiència de treball en un entorn laboral real que l'apropa al món professional per al qual s'està formant. En aquest entorn laboral real desenvolupen coneixements i habilitats que han estat introduïts a assignatures concretes de la carrera (ús d'eines de traducció assistida, coneixement global de totes les etapes del procés d'edició d'una publicació, per exemple) i també adquireixen d'altres específics del context professional en què realitzen les pràctiques (apropament a la figura del traductor *free-lance*, per exemple).

¹ Al pla d'estudis del grau en Traducció i Interpretació aquestes competències estan identificades numèricament de la manera següent: d'entre les competències generals interpersonals, la *capacitat de treball individual i en equip* constitueix la competència 13 general (G.13); d'entre les competències sistèmiques, la G.19 és la *motivació per la qualitat*; d'entre les competències específiques, la competència E.14 també té a veure amb aquesta capacitat *Rigor en la revisió i el control de qualitat en la traducció/mediació lingüística*.

SECRETARIA TÈCNICA
VII CIDUI

LA UNIVERSITAT: UNA INSTITUCIÓ DE LA SOCIETAT

Per últim, en relació amb les funcions del tutor extern, es valora positivament el fet d'intercanviar punts de vista entre la universitat i l'empresa sobre el desenvolupament de les Pràctiques Externes. Els tutors externs entrevistats consideren que aquest intercanvi cal enfortir-lo ampliant la informació compartida i els criteris d'avaluació de les competències i habilitats que s'exigeixen a l'estudiant. En aquest sentit, el protocol de seguiment i verificació que proposem en el present estudi té aquest objectiu, el d'enfortir els vincles entre el tutor extern, el tutor acadèmic i l'estudiant a partir de l'ús dels mateixos instruments d'avaluació: les guies de seguiment, per una banda, i les rúbriques d'avaluació, per l'altra.

v. ***Realització d'un qüestionari per ser respost per ex-alumnes que han realitzat les pràctiques en diferents perfils formatius previstos a la Facultat de Traducció i Interpretació; i grup de discussió amb una representació d'aquests ex-alumnes***

A més de la informació procedent dels tutors externs de pràctiques, hem obtingut dades dels propis estudiants que durant els cursos 2009-10 i 2010-11 van realitzar activitats laborals en empreses o entitats com a part de la seva formació a la Facultat de Traducció i Interpretació. El qüestionari que van respondre un conjunt d'aquests estudiants va ser el següent:

1. Com valores la informació que vas rebre a la Facultat sobre el programa de pràctiques? (1- Poc adequada / 5- Molt adequada).
2. L'organització general del programa de pràctiques, al teu parer, és... (1- Poc adequada / 5- Molt adequada).
3. Consideres que la durada de les pràctiques ha estat: (1-Escasa / 5-Excessiva).
4. Has tingut dificultats per compatibilitzar les pràctiques amb els estudis? (1-SÍ / 2-NO)
5. Les activitats que has realitzat a les pràctiques han estat... (1- Poc relacionades amb els estudis / 5- Molt relacionades amb els estudis).
6. Pel que fa a la teva orientació professional i vocacional, l'experiència de les pràctiques ha estat... (1- Poc profitosa / 5-Molt profitosa).
7. I en referència al teu desenvolupament personal (maduresa, autoconfiança, capacitat per a la comunicació i el treball en equip), consideres aquesta experiència... (1- Poc enriquidora / 5- Molt enriquidora).
8. Com et sents en relació amb les expectatives que t'havies creat abans de fer les pràctiques, sobre el que pensaves que t'aportaria aquesta experiència? (1- Defraudat/ada / 5-Molt satisfet/a).
9. Com valores la teva relació amb l'empresa, organisme o entitat? (1- Molt dolenta / 5-Molt bona).
10. Quina opinió tens sobre la relació que has mantingut amb el personal de l'empresa o entitat? (1- Molt dolenta / 5-Molt bona).
11. En quina mesura has hagut de fer tasques no relacionades amb la teva formació? (1- Sovint / 5-Mai).
12. Com valores l'atenció que has rebut per part del teu tutor acadèmic? (1- Molt dolenta / 5-Molt bona).
13. Com valores l'atenció que has rebut per part del tutor de l'empresa, organisme o entitat? (1- Molt dolenta / 5- Molt bona).
14. Consideres que hi ha hagut una coordinació adequada entre el tutor de l'empresa, el tutor acadèmic, i l'alumne? (1-SÍ / 2-NO)

SECRETARIA TÈCNICA
VII CIDUI

LA UNIVERSITAT: UNA INSTITUCIÓ DE LA SOCIETAT

15. T'ha proposat l'empresa, organisme, entitat, algun tipus de continuïtat un cop has acabat el període de pràctiques? (1-SÍ / 2-NO)
16. Amb aquesta experiència, en quin grau diries que han millorat les teves expectatives d'integració en el món laboral? (1- Gens / 5-Molt).

Presentem en forma de gràfic els resultats globals d'aquest qüestionari, on 5 (color verd) correspon al valor més positiu de l'escala valorativa proposada, i 1 (color vermell) al més negatiu:

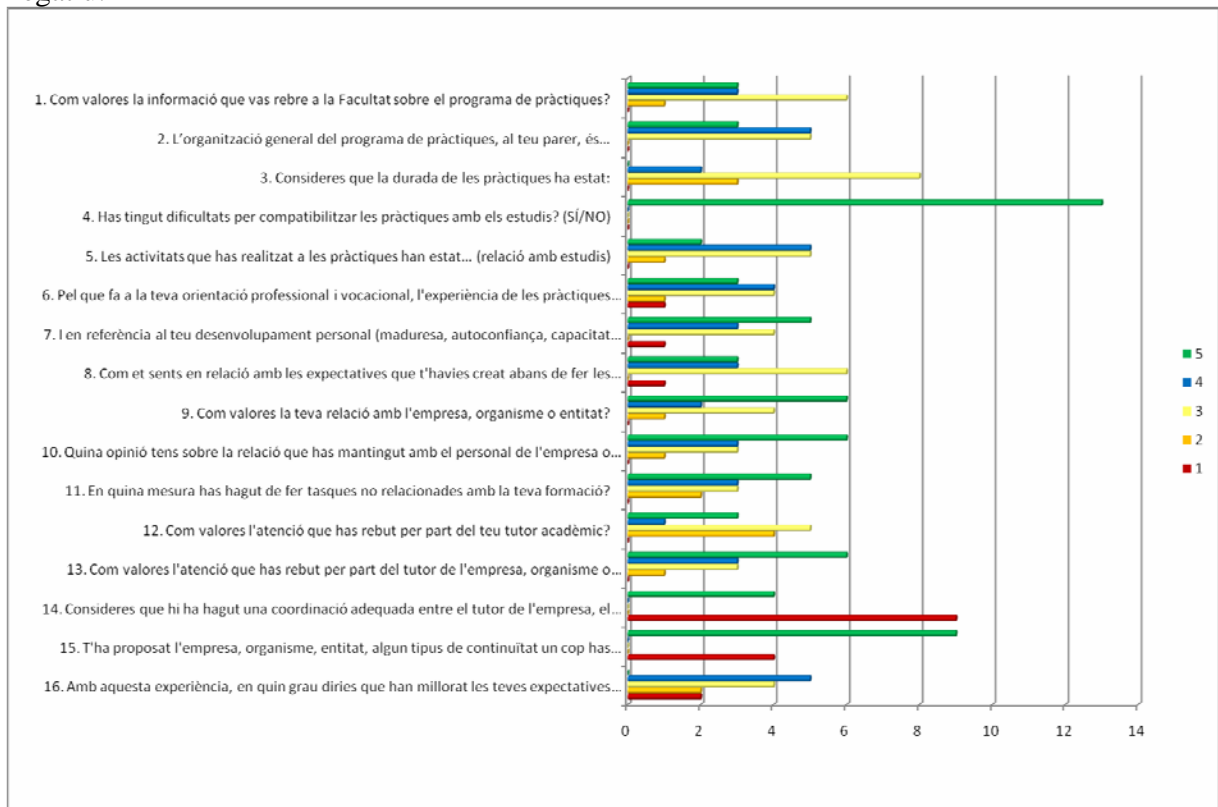

Figura 1. Resultats del qüestionari a ex-alumnes que van realitzar pràctiques a la FTI-UPF

Podem observar en aquesta figura 1 que els estudiants valoren molt positivament la compatibilitat de les pràctiques amb els estudis: tots els enquestats responen que no han tingut dificultats per fer-los compatibles. També valoren positivament el desenvolupament

SECRETARIA TÈCNICA
VII CIDUI

LA UNIVERSITAT: UNA INSTITUCIÓ DE LA SOCIETAT

personal que els ha aportat, la seva relació amb l'empresa o entitat, el seu personal i el tutor de l'empresa. Aspectes millorables, que els estudiants consideren ben resolta però no tots en el mateix grau (en una escala d'1 poc satisfactori a 5 molt satisfactori) són la informació sobre el programa de pràctiques, les expectatives creades i la durada de les pràctiques. Un altre aspecte que millorarà com a resultat del projecte que estem portant a terme –encara que satisfactori per la majoria dels ex-alumnes enquestats– és el grau de coordinació entre el tutor de l'entitat, el tutor acadèmic i l'alumne.

A més del qüestionari comentat, per obtenir dades més qualitatives dels estudiants, es va organitzar un grup de discussió amb una representació d'aquests ex-alumnes de pràctiques dels cursos 2009-10 i 2010-11. Es va conformar un grup d'estudiants voluntaris de diferents perfils formatius, que van realitzar la seva activitat laboral en institucions diferents. Les conclusions que es poden extreure de la discussió mantinguda són similars a les dels qüestionaris ja comentats. Es van analitzar, però, aspectes no recollits amb els altres instruments de recollida de dades emprats en el projecte. Destaquem tres noves reflexions dels participants en el grup de discussió: van valorar positivament aspectes que, a priori, podrien haver considerat com a millorables, com ara determinades tasques que en un principi no els atreien:

Recuerdo también que...la tutora me hacía asistir a reuniones en las que yo me limitaba a escuchar, y claro, yo en su momento pensaba que no me aportaba gran cosa, pero en realidad sí que me aportó, ver a gente que sabía mucho del tema, traductores, profesores de catalán... Realmente sí que me aportó.

Recuerdo que me costaba mucho, no me apetecía nada, si hubiera podido evitarlo lo habría evitado, lo pasaba bastante mal... Pero, aunque me costó, lo saqué adelante.

O fins i tot el fet d'haver participat en programes de pràctiques que, en principi, no es corresponien exactament al seu perfil formatiu:

Mi lengua 1 es el alemán, y yo traduje del inglés, y además yo he hecho traducción jurídico-económica y yo traduje científico-técnica... No tenía nada que ver, pero... Entrar en un campo nuevo significa aprender más: yo al hacer traducción de inglés científico-técnica aprendí mucho durante las prácticas que no había hecho durante la carrera.

Ya, en general, en el mundo laboral, que te vayan a tirar a una piscina que no conoces... Y que ya tengas no solo los recursos sino la capacidad de buscar los recursos... Lo que llaman "capacidad de solucionar problemas"... En el futuro nos dará miedo, pero... ya tengo la capacidad de, por lo menos, buscar una solución.

A més, van destacar la conveniència de definir amb més exactitud les tasques que haurien de desenvolupar durant el període de pràctiques, ja sigui a la informació prèvia que es proporciona a l'alumne, o bé durant l'acollida a l'empresa o entitat receptora, tot i admetent les dificultats o limitacions que això podria comportar:

SECRETARIA TÈCNICA
VII CIDUI

LA UNIVERSITAT: UNA INSTITUCIÓ DE LA SOCIETAT

En mi caso la tutora me asignaba tareas de una forma un poco improvisada. “Ahora resulta que ha salido esto, ¿te importaría hacerlo?”

Se podría hacer que, una vez que ya te han asignado, hubiera una descripción de lo que tienes que hacer... Aunque no estuviera con los requisitos porque te puede dar miedo... En mi caso fue así y me fue bien porque yo sabía en todo momento lo que tenía que hacer.

En mi caso la organización era tan pequeña que habría sido imposible.

vi. ***Establiment de criteris d'avaluació consensuats per a la valoració de la formació universitària rebuda i per a l'avaluació de les competències professionals requerides al món del treball***

Fruit de les tasques anteriors està essent la negociació de criteris d'avaluació consensuats entre el tutor acadèmic del Pràcticum i els tutors externs de les diferents entitats o empreses en què els estudiants realitzen les seves pràctiques. Un pas que ja s'ha fet en el procés d'elaboració d'aquests criteris és el d'establir els resultats d'aprenentatge esperats en relació amb cadascuna de les competències que està previst que es treballin en les Pràctiques Externes, tal i com es detallen en el pla docent de l'assignatura que presentem a continuació, com a part dels resultats obtinguts del desenvolupament del treball.

Per la seva part, el pla pilot de seguiment de les Pràctiques Externes sobre el qual s'està treballant en aquests moments a la UPF², de la mà del Servei de Gestió Acadèmica, contempla l'elaboració d'una proposta de portal web per facilitar l'accés a la informació de pràctiques per part de les empreses, de les universitats i dels estudiants.

c) Resultats i conclusions

Amb les dades obtingudes a partir del treball descrit a l'apartat anterior, són tres els resultats que se'n deriven:

1. Elaboració del Pla Docent d'Assignatura de les Pràctiques Externes dels estudis de la Facultat de Traducció i Interpretació, en tant que guia integradora de les competències generals i continguts desenvolupats al llarg del grau als diferents perfils formatius. S'explicita en aquest Pla Docent la transversalitat dels coneixements i habilitats requerits

² En el marc del recent Reial Decret 1707/2011, de 18 de novembre, pel qual es regulen les pràctiques acadèmiques externes dels estudiants universitaris (BOE n° 297, 10-12-2011).

LA UNIVERSITAT: UNA INSTITUCIÓ DE LA SOCIETAT

a les Pràctiques Externes en relació amb el desenvolupament dels diversos perfils competencials.

Presentem a continuació una versió abreujada d'aquest pla docent, la que es publica al web de la Facultat de Traducció i Interpretació³. Com es pot veure, aquest pla recull les competències que els tutors externs de pràctiques entrevistats han considerat competències necessàries per a dur a terme satisfactòriament les tasques assignades a l'estudiant en pràctiques (competències G.3, G.8, G.13 i G.19 del pla d'estudis del grau en Traducció i Interpretació).

Pla docent pendent d'aprovació per al curs 2012-2013

Facultat de Traducció i Interpretació

Pràctiques (20326)

Titulació/estudi: Grau en Traducció i Interpretació

Curs: quart

Trimestre: primer, segon o tercer

Nombre de crèdits ECTS: 20 CR ECTS

Hores de dedicació de l'estudiant: 450 h

Tipus d'assignatura: Optativa

1. Presentació de l'assignatura

En aquesta assignatura es realitzen pràctiques de traducció i/o mediació lingüística en empreses i organismes.

2. Competències a assolir

Competències genèriques: capacitat tècnica, capacitat d'aprenentatge, administració de la feina, habilitats de comunicació oral i escrita, sentit de la responsabilitat, puntualitat, creativitat, iniciativa, implicació personal i motivació, facilitat d'adaptació, relacions amb el seu entorn laboral, capacitat de treball en equip, receptivitat a les crítiques.

³ Una versió més detallada d'aquest Pla Docent s'inclou a l'Aula Global específica d'aquesta assignatura.

SECRETARIA TÈCNICA
VII CIDUI

LA UNIVERSITAT: UNA INSTITUCIÓ DE LA SOCIETAT

Competències pròpies del grau	Resultats d'aprenentatge
Anàlisi de situacions i resolució de problemes (G.2)	Identificar les fases, la documentació i les eines necessàries pel compliment d'una tasca i, en el cas de trobar-se amb problemes, saber descriure'ls amb precisió i saber identificar els recursos per solucionar-los o la persona idònia dins l'empresa/institució per demanar consell.
Raonament crític (G.3)	Argumentar les decisions preses per resoldre les tasques assignades
Organització i planificació (G.8)	Resoldre les activitats en els terminis previstos
Comunicació oral i escrita en llengües pròpies i estrangeres (G.10)	Dominar l'expressió i interacció oral, i la comprensió i expressió escrites en català i castellà, i en dues llengües estrangeres
Habilitat en les relacions interpersonals (G.12)	Establir relacions de treball fluides amb el tutor de l'empresa/institució per tal d'optimitzar al màxim el període de pràctiques.
Capacitat de treball individual i en equip (G.13)	Treballar de forma autònoma i dur a terme les tasques encarregades en el temps previst: seguir instruccions, formular possibles dificultats i proposar-hi solucions quan s'escaigui Integrar-se en equips existents a l'empresa/institució i dur a terme les tasques encarregades en el temps previst: seguir instruccions, formular possibles dificultats i proposar-hi solucions quan s'escaigui
Aplicació de coneixements a la pràctica (G.17)	Aplicar les tècniques i coneixements adquirits en les diferents assignatures universitàries a les tasques encarregades en el marc de les pràctiques
Motivació per la qualitat (G.19)	Revisar l'activitat feta amb cura abans de lliurar-la
Capacitat de traduir i/o revisar textos de caire general i especialitzat (E.6)	Traduir i/o revisar textos de l'àmbit temàtic que proposa l'empresa/institució, tot aplicant els recursos adients. Reflexionar, amb l'orientació del tutor de l'empresa/institució, sobre el procés de traducció/revisió per tal d'optimitzar-lo
Destresa en la recerca i gestió d'informació i documentació (E.12)	Trobar els recursos d'informació i documentació necessaris per a dur a terme les tasques encarregades
Coneixement dels aspectes professionals, legals i	Assimilar conceptes, processos i mecanismes de

SECRETARIA TÈCNICA
VII CIDUI

LA UNIVERSITAT: UNA INSTITUCIÓ DE LA SOCIETAT

econòmics (E.13)	funcionament intern de l'empresa/institució
Rigor en la revisió i el control de qualitat en la traducció/mediació lingüística (E.14)	Revisar el treball realitzat d'acord amb les instruccions del tutor de l'empresa/organisme per tal que el producte final assoleixi el nivell de qualitat exigint

3. Continguts

Es desenvolupen activitats de traducció i/o mediació lingüística en un context laboral autèntic. Els continguts i característiques de les tasques que realitzen els estudiants durant el període de pràctiques estan determinats per l'empresa/institució. En finalitzar aquest període, s'elabora un memòria descriptiva de l'experiència laboral viscuda.

4. Avaluació

La nota final de l'assignatura es calcularà segons la següent proporció:

A. Guies de seguiment periòdiques dels estudiants durant les seves pràctiques i informe-resum final: 20% de la nota final

B. Informe de valoració de les pràctiques expedit per l'empresa/institució corresponent: 40% de la nota final. Criteris d'avaluació per a l'informe de pràctiques:

1. Aspectes formals: assistència i puntualitat
2. Nivell dels coneixements requerits
3. Competències específiques (E): segons les activitats desenvolupades en el si de cada institució o empresa, s'escolliran les que corresponguin d'entre les quinze previstes al pla d'estudis del grau en Traducció i Interpretació
4. Actituds: respecte a les tasques assignades, capacitat d'integració en l'equip de treball, de compliment dels terminis, i d'assimilar i aprendre nous conceptes.
5. Comentaris i suggeriments

C. Memòria final avaluada per la tutora de la UPF: 40% de la nota final. Competències avaluades a la memòria:

1. Presentació i estructuració del treball: organització en apartats i subapartats, índex i paginació, bibliografia de referència...
2. Expressió escrita en castellà o català, adequació i correcció lingüístiques
3. Capacitat d'anàlisi i de síntesi
4. Capacitat de relacionar conceptes
5. Cerca documental

Continguts obligatoris que han de figurar a la memòria:

1. Descripció de l'empresa/institució abordant aspectes rellevants per al desenvolupament de les pràctiques: tasques més habituals, metodologia de treball, tipus de clients, equips de treball...
2. Dins de l'empresa/institució, descripció de les tasques fetes: tipus de textos utilitzats, metodologia de treball, problemes lingüístics o traductològics resolts, etc, amb la descripció dels criteris aplicats per resoldre'ls i exemples representatius concrets.
3. Relació amb els estudis acadèmics cursats.
4. Competències assolides.
5. Valoració crítica del període de pràctiques: aspectes positius i aspectes negatius.

SECRETARIA TÈCNICA
VII CIDUI

LA UNIVERSITAT: UNA INSTITUCIÓ DE LA SOCIETAT

L' incompliment de les normes i el codi ètic de l'empresa/institució relatives als estudiants que hi fan pràctiques implica l'expulsió automàtica de les pràctiques i el suspès de l'assignatura amb un zero.

5. Metodologia

El tutor de l'empresa/institució determinarà la metodologia de treball que l'estudiant haurà de seguir durant la realització de les pràctiques.

La tutora de pràctiques de la UPF farà una sessió de grup gran abans del primer contacte de l'estudiant amb l'empresa/institució per abordar els següents temes:

- Comentari del pla general de l'assignatura;
- Instruccions per al primer contacte de l'estudiant amb l'empresa/institució;
- Comentari dels aspectes organitzatius i administratius de l'assignatura (annex al conveni, informe de pràctiques);
- Avaluació contínua de l'assignatura: protocol de seguiment
- Comentari i instruccions per a la realització de la memòria final.

Igualment, la tutora de pràctiques de la UPF vetllarà pel correcte desenvolupament de les pràctiques establint contactes regulars amb els tutors de les empreses/institucions i els estudiants.

6. Bibliografia bàsica de l'assignatura

L'empresa/institució indicarà a l'estudiant, si s'escau, la bibliografia necessària per a la realització de les tasques encarregades a les pràctiques.

Per a la redacció de la memòria:

Clanchy, John y Ballard, Brigid (1992). *Cómo se hace un trabajo académico. Guía práctica para estudiantes universitarios*. Zaragoza: Prensas Universitarias de Zaragoza, 1995.

Montolió, E., Garachana, M., Santiago, M. (1999): *Manual de escritura académica*. Barcelona: Ariel.

Rigo, A. i Genescà, G. (2000): *Tesis i treballs: aspectes formals*. Presentació de Salvador Alsius. Vic: Eumo.

Vázquez, Graciela (coord.) (2001). *Guia didáctica del discurso académico escrito. ¿Cómo se escribe un texto académico?* Madrid: Edinumen.; y *Cuaderno de Actividades*.

Centre de Redacció de la UPF: <http://parles.upf.edu/llocs/cr/catacd/index.html>

2. Proposta d'un protocol de seguiment i verificació d'aprofitament de les Pràctiques. Concretament, es desenvolupen guies de seguiment consensuades amb els tutors professionals amb el detall de les competències genèriques del projecte formatiu, les competències específiques a assolir segons cada perfil professional, resultats d'aprenentatge, continguts i formes d'assessorament i recolzament de l'estudiant.

Per a seguir i verificar l'aprofitament de les pràctiques per part dels estudiants, se seguirà un protocol comú a tots els estudis de la UPF, tal i com s'ha començat a treballar en aquesta universitat. Malgrat les especificitats de cada estudi i, en conseqüència, de les seves pràctiques, disposar d'unes bases comunes de protocol de seguiment ajuda a coordinar i

SECRETARIA TÈCNICA
VII CIDUI

LA UNIVERSITAT: UNA INSTITUCIÓ DE LA SOCIETAT

compartir criteris i instruments d'avaluació. A més, cal tenir en compte que una Facultat com la de Traducció i Interpretació imparteix dos graus en paral·lel, el grau en Traducció i Interpretació i el grau en Llengües Aplicades, la qual cosa implica que el mateix tutor acadèmic tutoritzarà estudiants dels dos graus a la mateixa Facultat, quan el curs 2012-13 el grau en Llengües Aplicades desplegui les seves Pràctiques Externes.

Alemany i Perramon (2011) proposen desenvolupar una eina informàtica per portar a terme el protocol de seguiment dels estudiants, concretament a través d'un mòdul integrat a la plataforma Moodle que permeti la gestió de les Pràctiques Externes conjuntament amb la resta d'assignatures. L'objectiu d'aquest protocol de seguiment basat en les TIC és facilitar el desenvolupament de les funcions anteriors que no requereixen de presencialitat per part del tutor acadèmic i del tutor extern de les diferents entitats on els estudiants estan realitzant les seves pràctiques.

El protocol de seguiment proposat consisteix en l'elaboració per part de l'estudiant d'informes de seguiment de les seves pràctiques que ha de lliurar periòdicament a través de la plataforma Moodle. La nostra proposta és que aquests informes siguin mensuals, donades les característiques particulars de les Pràctiques Externes a la Facultat de Traducció i Interpretació, amb un total de 20 ECTS, la qual cosa suposa un període de pràctiques que s'exten al llarg dels tres trimestres del curs acadèmic. Com hem avançat, aquesta guia consta de quatre parts: 1. Dades identificadores dels agents i condicions del Pràcticum; 2. Dades del treball realitzat en el període descrit; 3. Dades sobre les competències adquirides o desenvolupades: generals i específiques; i 4. Cinc aspectes rellevants a tenir en compte.

3. Aplicació de rúbriques d'avaluació compartides pels tutors acadèmics de les Pràctiques i pels tutors externs per avaluar el grau d'assoliment de competències i resultats d'aprenentatge previstos i el grau d'aprofitament dels estudiants en les tasques desenvolupades a les diverses institucions o empreses.

Resultat del protocol de seguiment proposat, s'estan elaborant en aquests moments rúbriques d'avaluació per ser compartides entre els tres agents implicats en el desenvolupament de les

SECRETARIA TÈCNICA
VII CIDUI

LA UNIVERSITAT: UNA INSTITUCIÓ DE LA SOCIETAT

Pràctiques Externes: el tutor acadèmic, els tutors externs i els estudiants. Aquestes rúbriques s'utilitzaran de forma integrada a la plataforma Moodle també, de tal manera que es garanteixi la informació compartida i també l'automatització dels resultats. Presentem a continuació una captura de pantalla sobre l'estat actual d'aquestes rúbriques, en què fins al moment s'han detallat els criteris d'avaluació relatius a les competències generals del grau en Traducció i Interpretació. Per a l'assignatura de Pràctiques Externes es preveu poder-les utilitzar el proper curs acadèmic 2012-2013. L'elaboració d'aquestes rúbriques informatzades s'està portant a terme amb la col·laboració del Grup *EVALfor* - de la Universidad de Cádiz (<http://avanza.uca.es/inevalco/login/index.php>), d'on està extret el següent exemple:

"RÚBRICA PROCÉS PRÀCTIQUES EXTERNES I TREBALL DE FI DE GRAU EXPTE_2010MQD00029"			
INSTRUMENTALS			
G8. Organització i planificació			
L'alumne compleix amb el calendari del pla de treball establert al Pla Docent de l'assignatura.	No compleix amb el calendari ja sigui perquè no fa les activitats o perquè no respecta els terminis.	L'alumne compleix parcialment el contracte d'aprenentatge.	L'alumne compleix perfectament amb el calendari d'organització proposat per el tutor del treball, realitzant les activitats previstes i respectant els terminis.
	0	2	4
INTERPERSONALS			
G12-G13 Habilitat en les relacions interpersonals Capacitat de treball individual			
Interactua amb els altres companys a les activitats formatives per ajudar-los en el seu treball, contrastar amb ells experiències i opinions, demanar retroacció, etc.	La seva assistència ha estat esporàdica i la seva participació escassa a les activitats formatives programades.	Ha seguit la majoria d'activitats formatives tot i que la seva participació no ha estat massa activa.	Ha assistit i participat activament en totes les activitats formatives que s'han programat.
	0	2	4

Figura 2. Captura de pantalla d'una rúbrica d'avaluació per ser utilitzada pels tutors (externs i acadèmics)

SECRETARIA TÈCNICA
VII CIDUI

LA UNIVERSITAT: UNA INSTITUCIÓ DE LA SOCIETAT

La conclusió del treball desenvolupat, doncs, incideix en el desenvolupament professional, l'impuls de les Pràctiques Externes i el foment de la cooperació entre empresa i universitat. Són aquestes accions rellevants per donar resposta als reptes professionals del segle XXI en l'àmbit de la mediació i aplicacions lingüístiques.

8. REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

- Alemany, Josepa i Perramon, Xavier (2011). “Hacia un Practicum que garantice la calidad: diseño e implementación de un protocolo de seguimiento del Practicum”, *Revista de Docencia Universitaria*. REDU, 9(3), pp. 161-179. En línia: <http://redaberta.usc.es/redu>
- Bach, Carme i López Ferrero, Carmen (2011). “De la academia a la profesión: análisis y contraste de prácticas discursivas en contextos plurilingües y multiculturales”, *Cuadernos Comillas. Revista Internacional de Aprendizaje del Español*, 1, pp. 127-138. En línia: <http://www.cuadernoscomillas.es/cuadernos.html>
- Cassany, Daniel i López Ferrero, Carmen (2009). “De la Universidad al mundo laboral: Continuidad y contraste entre las prácticas letradas académicas y profesionales”. En Parodi S., G. (ed.). *Alfabetización académica y profesional en el Siglo XXI: Leer y escribir desde las disciplinas*. Editorial Planeta, capítulo 12, pp. 347-374.
- Cicurel, Francine i Doury, Marianne (2001). *Interactions et discours professionnels*. París: Presses de la Sorbonne Nouvelle.
- Cid, Alfonso, Pérez, Adolfo i Sarmiento, José A. (2011). “La tutoría en el Practicum. Revisión de la literatura”. *Revista de Educación*, 354, pp. 127-154.

SECRETARIA TÈCNICA
VII CIDUI

LA UNIVERSITAT: UNA INSTITUCIÓ DE LA SOCIETAT

Drew, Paul i Heritage, John (eds.) (1992). *Talk at Work. Interaction in Institutional Settings*. Cambridge: Cambridge University Press.

Molina, Enriqueta (dir.) (2004). “Formación pràctica de los estudiantes de Pedagogía en las Universidades españolas. *Profesorado, revista de currículum y formación del profesorado*, 8 (2). En línia: www.ugr.es/local/recfpro/Rev82.html

Parodi, Giovanni (ed.) (2010). *Alfabetización académica y profesional en el siglo XXI : leer y escribir desde las disciplinas*. Santiago, Chile : Ariel.

SECRETARIA TÈCNICA
VII CIDUI